

II

(Μη νομοθετικές πράξεις)

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ (ΕΕ) 2022/382 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 4ης Μαρτίου 2022

που διαπιστώνει την ύπαρξη μαζικής εισροής εκτοπισθέντων από την Ουκρανία κατά την έννοια του άρθρου 5 της οδηγίας 2001/55/ΕΚ και έχει ως αποτέλεσμα την εφαρμογή προσωρινής προστασίας

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

Έχοντας υπόψη την οδηγία 2001/55/ΕΚ του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 2001, σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές παροχής προσωρινής προστασίας σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων και μέτρα για τη δίκαιη κατανομή των βαρών μεταξύ κρατών μελών όσον αφορά την υποδοχή και την αντιμετώπιση των συνεπειών της υποδοχής αυτών των ατόμων ⁽¹⁾, και ιδίως το άρθρο 5,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Στις 24 Φεβρουαρίου 2022 οι ρωσικές ένοπλες δυνάμεις εξαπέλυσαν μεγάλης κλίμακας εισβολή στην Ουκρανία, σε πολλές τοποθεσίες ταυτόχρονα, από τη Ρωσική Ομοσπονδία, τη Λευκορωσία και από εκτός κυβερνητικού ελέγχου περιοχές της Ουκρανίας.
- (2) Ως αποτέλεσμα αυτής της εισβολής, διεξάγονται πλέον ένοπλες συγκρούσεις σε σημαντικές περιοχές του ουκρανικού εδάφους, από τις οποίες διαφεύγουν ή έχουν διαφύγει χιλιάδες άτομα.
- (3) Μετά την εισβολή, που επιδιώκει να υπονομεύσει την ευρωπαϊκή και την παγκόσμια ασφάλεια και σταθερότητα, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, στα συμπεράσματά του της 24ης Φεβρουαρίου 2022, καταδίκασε την απρόκλητη και αδικαιολόγητη στρατιωτική επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας με τον πλέον κατηγορηματικό τρόπο, επισημαίνοντας την κατάφωρη παραβίαση του διεθνούς δικαίου και των αρχών του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζήτησε από τη Ρωσία απόλυτο σεβασμό της εδαφικής ακεραιότητας, της κυριαρχίας και της ανεξαρτησίας της Ουκρανίας εντός των διεθνώς αναγνωρισμένων συνόρων της, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος της Ουκρανίας να επιλέγει το πεπρωμένο της. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπογράμμισε επίσης ότι η ρωσική κυβέρνηση φέρει την πλήρη ευθύνη για την επίθεση της που προκαλεί οδύνη και απώλειες ανθρώπινων ζώων και τόνισε ότι η ρωσική κυβέρνηση θα λογοδοτήσει για τις πράξεις της. Σε αλληλεγγύη προς την Ουκρανία, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συμφώνησε πρόσθετες κυρώσεις, ζήτησε να προχωρήσουν οι εργασίες για την ετοιμότητα σε όλα τα επίπεδα και κάλεσε την Επιτροπή να προτείνει μέτρα έκτακτης ανάγκης.
- (4) Η Ένωση έχει επιδείξει και θα συνεχίσει να επιδεικνύει την απαρέγκλιτη υποστήριξή της προς την Ουκρανία και τους πολίτες της, που αντιμετωπίζουν μια άνευ προηγουμένου πράξη επίθεσης της Ρωσικής Ομοσπονδίας. Η παρούσα απόφαση αποτελεί μέρος της αντίδρασης της Ένωσης στη μεταναστευτική πίεση που προκαλείται από τη ρωσική στρατιωτική εισβολή στην Ουκρανία.
- (5) Η σύγκρουση έχει ήδη επιπτώσεις για την Ένωση, η οποία μπορεί, μεταξύ άλλων, να υποστεί μεγάλη μεταναστευτική πίεση στα ανατολικά της σύνορα καθώς η σύγκρουση θα εξελισσεται. Έως την 1η Μαρτίου 2022, περισσότεροι από 650 000 εκτοπισθέντες είχαν φθάσει στην Ένωση από την Ουκρανία μέσω της Πολωνίας, της Σλοβακίας, της Ουγγαρίας και της Ρουμανίας. Οι αριθμοί αυτοί αναμένεται να αυξηθούν.

⁽¹⁾ EE L 212 της 7.8.2001, σ. 12.

- (6) Η Ουκρανία περιλαμβάνεται στον κατάλογο του παραρτήματος II του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1806⁽²⁾ και οι υπήκοοι της Ουκρανίας απαλλάσσονται από την υποχρέωση θεώρησης κατά τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών για διαμονή που δεν υπερβαίνει τις 90 ημέρες εντός οποιασδήποτε περιόδου 180 ημερών. Με βάση την εμπειρία που αποκτήθηκε μετά την παράνομη προσάρτηση από τη Ρωσία το 2014 της Αυτόνομης Δημοκρατίας της Κριμαίας και της πόλης της Σεβαστούπολης και τον πόλεμο στα ανατολικά της Ουκρανίας, εκτιμάται ότι οι μισοί από τους Ουκρανούς που έρχονται στην Ένωση επωφελούμενοι από τη δυνατότητα μετακίνησης χωρίς υποχρέωση θεώρησης για βραχεία διαμονή θα επανενωθούν με μέλη της οικογένειάς τους ή θα αναζητήσουν εργασία στην Ένωση, ενώ οι άλλοι μισοί θα ζητήσουν διεθνή προστασία. Ανάλογα με την εξέλιξη της σύγκρουσης και με βάση τις τρέχουσες εκτιμήσεις, η Ένωση είναι πιθανό να βρεθεί αντιμέτωπη με πολύ μεγάλο αριθμό ατόμων που θα έχουν εκτοπισθεί λόγω της ένοπλης σύγκρουσης —δυστυχώς μεταξύ 2,5 και 6,5 εκατομμύρια ατόμων—, εκ των οποίων εκτιμάται ότι 1,2 έως 3,2 εκατομμύρια άτομα θα ζητήσουν διεθνή προστασία. Ο Ύπατος Αρμοστής των Ηνωμένων Εθνών (HE) για τους Πρόσφυγες εκτιμά ότι, στο χειρότερο σενάριο, έως και 4 εκατομμύρια άτομα ενδέχεται να εγκαταλείψουν την Ουκρανία.
- (7) Τα στοιχεία αυτά δείχνουν ότι η Ένωση είναι πιθανό να βρεθεί αντιμέτωπη με μια κατάσταση που να χαρακτηρίζεται από μαζική εισροή εκτοπισθέντων από την Ουκρανία οι οποίοι δεν είναι σε θέση να επιστρέψουν στη χώρα ή περιοχή καταγωγής τους λόγω της ρωσικής στρατιωτικής επίθεσης. Η έκταση της εισροής ενδέχεται να είναι τέτοια ώστε να υπάρχει επίσης σαφής κίνδυνος τα συστήματα ασύλου των κρατών μελών να μην είναι σε θέση να διεκπεραιώνουν τις αφίξεις χωρίς αρνητικές επιπτώσεις στην αποτελεσματική λειτουργία τους και στα συμφέροντα των ενδιαφερομένων και των άλλων προσώπων που ζητούν προστασία.
- (8) Τα Ηνωμένα Έθνη έχουν διατυπώσει επείγουσα ανθρωπιστική έκκληση για τις ανάγκες προστασίας και βοήθειας στην Ουκρανία καθώς και περιφερειακό σχέδιο για την αντιμετώπιση του προβλήματος των προσφύγων στην Ουκρανία, όπου παρέχονται λεπτομέρειες σχετικά με τον αριθμό των ατόμων που έχουν ανάγκη και εκείνων που πρόκειται να αποτελέσουν στόχο της βοήθειας.
- (9) Ο Ύπατος Αρμοστής των ΗΕ για τους Πρόσφυγες χαιρέτισε τη στήριξη που εξέφρασαν πολλά κράτη μέλη υπέρ της ενεργοποίησης της προσωρινής προστασίας που προβλέπει η οδηγία 2001/55/ΕΚ, προκειμένου να καταστεί δυνατή η άμεση και προσωρινή καταφυγή στην Ένωση, και υπέρ της διευκόλυνσης του επιμερισμού της ευθύνης μεταξύ κρατών μελών για τα άτομα που εγκαταλείπουν την Ουκρανία.
- (10) Για να αντιμετωπιστεί αυτή η κατάσταση, θα πρέπει να διαπιστωθεί ότι υπάρχει μαζική εισροή εκτοπισθέντων κατά την έννοια της οδηγίας 2001/55/ΕΚ, προκειμένου να τους παρασχεθεί προσωρινή προστασία.
- (11) Αντικείμενο της παρούσας απόφασης είναι να καθιερώσει προσωρινή προστασία για Ουκρανούς υπηκόους που διέμεναν στην Ουκρανία και εκτοπίστηκαν στις 24 Φεβρουαρίου 2022 ή αργότερα συνεπεία της στρατιωτικής εισβολής των ρωσικών ενόπλων δυνάμεων που ξεκίνησε κατά την εν λόγω ημερομηνία. Θα πρέπει επίσης να θεσπιστεί προσωρινή προστασία για υπηκόους τρίτων χωρών εκτός της Ουκρανίας, οι οποίοι έχουν εκτοπιστεί από την Ουκρανία στις 24 Φεβρουαρίου 2022 ή αργότερα και στους οποίους είχε αναγνωριστεί στην Ουκρανία καθεστώς πρόσφυγα ή ισοδύναμη προστασία πριν από τις 24 Φεβρουαρίου 2022. Επιπλέον, είναι σημαντικό να διατηρηθεί η ενότητα των οικογενειών και να αποφευχθούν αποκλίοντα καθεστώτα μεταξύ μελών της ίδιας οικογένειας. Ως εκ τούτου, είναι αναγκαίο να θεσπιστεί επίσης προσωρινή προστασία για τα μέλη της οικογένειας των εν λόγω προσώπων, όπου οι οικογένειές τους βρίσκονταν ήδη στην Ουκρανία και διέμεναν στην Ουκρανία κατά τον χρόνο των περιστάσεων που περιβάλλουν τη μαζική εισροή εκτοπισθέντων.
- (12) Είναι επίσης σκόπιμο να προβλεφθεί η προστασία των ανιθαγενών και των υπηκόων τρίτων χωρών εκτός της Ουκρανίας, οι οποίοι μπορούν να αποδείξουν ότι διέμεναν νόμιμα στην Ουκρανία πριν από τις 24 Φεβρουαρίου 2022 βάσει έγκυρης μόνιμης άδειας διαμονής που εκδίδεται σύμφωνα με το ουκρανικό δίκαιο, και οι οποίοι δεν είναι σε θέση να επιστρέψουν υπό ασφαλείς και μόνιμες συνθήκες στη χώρα ή την περιοχή καταγωγής τους. Η προστασία αυτή θα πρέπει να λάβει τη μορφή είτε εφαρμογής της παρούσας απόφασης σε αυτούς είτε άλλης κατάλληλης προστασίας βάσει του εθνικού δικαίου, η οποία αποφασίζεται από κάθε κράτος μέλος. Όσοι επιθυμούν να επωφεληθούν από την προστασία θα πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξουν ότι πληρούν αυτά τα κριτήρια επιλεξιμότητας υποβάλλοντας τα σχετικά έγγραφα στις αρμόδιες αρχές του οικείου κράτους μέλους. Εάν δεν είναι σε θέση να προσκομίσουν τα σχετικά έγγραφα, τα κράτη μέλη θα πρέπει να τα ανακατευθύνουν στην κατάλληλη διαδικασία.
- (13) Σύμφωνα με την οδηγία 2001/55/ΕΚ, τα κράτη μέλη μπορούν να επεκτείνουν την προσωρινή προστασία σε όλους τους άλλους απάτριδες ή μη Ουκρανούς υπηκόους τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στην Ουκρανία και δεν είναι σε θέση να επιστρέψουν υπό ασφαλείς και μόνιμες συνθήκες στη χώρα ή την περιοχή καταγωγής τους. Στα άτομα αυτά θα μπορούσαν να περιλαμβάνονται οι υπήκοοι τρίτων χωρών που σπούδαζαν ή εργάζονταν στην Ουκρανία σε βραχυχρόνια βάση κατά τον χρόνο των γεγονότων που οδήγησαν στη μαζική εισροή εκτοπισθέντων. Τα πρόσωπα αυτά θα πρέπει εν πάση περιπτώσει να

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1806 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Νοεμβρίου 2018, περί του καταλόγου τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης για τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών, και του καταλόγου των τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων απαλλάσσονται από την υποχρέωση αυτή (ΕΕ L 303 της 28.11.2018, σ. 39).

γίνονται δεκτά στην Ένωση για ανθρωπιστικούς λόγους χωρίς να απαιτείται, ιδίως, η κατοχή έγκυρης θεώρησης, επαρκών μέσων διαβίωσης ή έγκυρων ταξιδιωτικών εγγράφων, προκειμένου να διασφαλίζεται η ασφαλής διέλευση με σκοπό την επιστροφή τους στη χώρα ή την περιοχή καταγωγής τους.

- (14) Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να επεκτείνουν την προσωρινή προστασία σε πρόσθετες κατηγορίες εκτοπισθέντων προσώπων πέραν εκείνων για τα οποία ισχύει η παρούσα απόφαση, όταν τα άτομα αυτά έχουν εκτοπιστεί για τους ίδιους λόγους και από την ίδια χώρα ή περιοχή καταγωγής που αναφέρεται στην παρούσα απόφαση. Στην περίπτωση αυτή, τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενημερώνουν αμέσως το Συμβούλιο και την Επιτροπή. Στο πλαίσιο αυτό, τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενθαρρυνθούν να εξετάσουν το ενδεχόμενο επέκτασης της προσωρινής προστασίας στα άτομα που διέφυγαν από την Ουκρανία λίγο πριν από τις 24 Φεβρουαρίου 2022, καθώς οι εντάσεις αυξήθηκαν ή βρέθηκαν στο έδαφος της Ένωσης (π.χ. σε διακοπές ή για λόγους εργασίας) ακριβώς πριν από την ημερομηνία αυτή και τα οποία, λόγω της έντονης σύγκρουσης, δεν μπορούν να επιστρέψουν στην Ουκρανία.
- (15) Σημειώνεται ότι τα κράτη μέλη συμφώνησαν σε δήλωση ότι δεν θα εφαρμόσουν το άρθρο 11 της οδηγίας 2001/55/ΕΚ.
- (16) Στην παρούσα κατάσταση, η προσωρινή προστασία είναι το πλέον κατάλληλο μέσο. Δεδομένης της έκτακτης και εξαιρετικής κατάστασης, στην οποία περιλαμβάνεται η στρατιωτική εισβολή της Ρωσικής Ομοσπονδίας στην Ουκρανία και η κλίμακα της μαζικής εισροής εκτοπισθέντων, η προσωρινή προστασία αναμένεται ότι θα τους επιτρέψει να απολαύουν εναρμονισμένων δικαιωμάτων σε ολόκληρη την Ένωση τα οποία παρέχουν επαρκές επίπεδο προστασίας. Η καθιέρωση προσωρινής προστασίας αναμένεται επίσης να ωφελήσει τα κράτη μέλη, δεδομένου ότι τα δικαιώματα που συνοδεύουν την προσωρινή προστασία περιορίζουν την ανάγκη των εκτοπισθέντων να αναζητήσουν άμεσα διεθνή προστασία και, ως εκ τούτου, τον κίνδυνο να επιβαρύνουν υπέρμετρα τα συστήματα ασύλου τους, καθώς, λόγω του επείγοντος χαρακτήρα της κατάστασης, μειώνουν στο ελάχιστο τις διατυπώσεις. Επιπλέον, οι Ουκρανοί υπήκοοι, ως απαλλαγμένοι από την υποχρέωση θεώρησης, έχουν το δικαίωμα να μετακινούνται ελεύθερα εντός της Ένωσης μετά την εισοδή τους στο έδαφος της για περίοδο 90 ημερών. Σε αυτή τη βάση, είναι σε θέση να επιλέξουν το κράτος μέλος στο οποίο επιθυμούν να απολαύουν των δικαιωμάτων που απορρέουν από την προσωρινή προστασία και να επανενωθούν με την οικογένειά τους και τους φίλους τους στα σημαντικά δίκτυα διασποράς που υπάρχουν σήμερα σε ολόκληρη την Ένωση. Στην πράξη, αυτή η δυνατότητα θα διευκολύνει την εξισορρόπηση των προσπαθειών μεταξύ κρατών μελών, μειώνοντας, με τον τρόπο αυτό, την πίεση στα εθνικά συστήματα υποδοχής. Μόλις ένα κράτος μέλος εκδώσει άδεια διαμονής σύμφωνα με την οδηγία 2001/55/ΕΚ, το άτομο που απολαύει προσωρινής προστασίας, ενώ έχει το δικαίωμα να μετακινείται εντός της Ένωσης για 90 ημέρες εντός περιόδου 180 ημερών, θα πρέπει να μπορεί να κάνει χρήση των δικαιωμάτων που απορρέουν από την προσωρινή προστασία μόνο στο κράτος μέλος που εξέδωσε την άδεια διαμονής. Αυτό δεν θα πρέπει να θίγει τη δυνατότητα κράτους μέλους να αποφασίσει να χορηγήσει ανά πάσα στιγμή άδεια διαμονής σε πρόσωπα που απολαύουν προσωρινής προστασίας δυνάμει της παρούσας απόφασης.
- (17) Η παρούσα απόφαση είναι συμβατή και μπορεί να εφαρμοστεί συμπληρωματικά με τα εθνικά συστήματα προσωρινής προστασίας, τα οποία μπορεί να θεωρηθεί ότι εφαρμόζουν την οδηγία 2001/55/ΕΚ. Εάν το κράτος μέλος διαθέτει εθνικό σύστημα ευνοϊκότερο από τις ρυθμίσεις που προβλέπονται στην οδηγία 2001/55/ΕΚ, το κράτος μέλος θα πρέπει να είναι σε θέση να συνεχίσει να το εφαρμόζει, καθώς, σύμφωνα με την εν λόγω οδηγία, τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν ή να διατηρούν ευνοϊκότερους όρους για τα άτομα που καλύπτονται από προσωρινή προστασία. Ωστόσο, εάν το εθνικό σύστημα είναι λιγότερο ευνοϊκό, το κράτος μέλος θα πρέπει να εξασφαλίζει τα επιπλέον δικαιώματα που προβλέπονται στην οδηγία 2001/55/ΕΚ.
- (18) Η οδηγία 2001/55/ΕΚ λαμβάνει δεόντως υπόψη τις αρμοδιότητες των κρατών μελών για την τήρηση της δημόσιας τάξης και τη διαφύλαξη της εσωτερικής ασφάλειας, δεδομένου ότι επιτρέπει στα κράτη μέλη να αποκλείουν εκτοπισθέντα από την προσωρινή προστασία εφόσον υπάρχουν σοβαροί λόγοι να πιστεύεται ότι το άτομο αυτό έχει διαπράξει έγκλημα κατά της ειρήνης, έγκλημα πολέμου ή έγκλημα κατά της ανθρωπότητας, όπως ορίζονται από τις διεθνείς πράξεις που έχουν συνταχθεί για να ρυθμίζουν αυτά τα εγκλήματα· έχει διαπράξει σοβαρό έγκλημα που δεν είναι πολιτικό εκτός του κράτους μέλους υποδοχής πριν γίνει δεκτό στο εν λόγω κράτος μέλος ως άτομο που απολαύει προσωρινής προστασίας· ή έχει κριθεί ένοχος πράξεων που αντιβαίνουν στους σκοπούς και τις αρχές των ΗΕ. Η οδηγία επιτρέπει επίσης στα κράτη μέλη να αποκλείουν εκτοπισθέντα από την προσωρινή προστασία όταν υπάρχουν βάσιμοι λόγοι να θεωρείται επικίνδυνος για την ασφάλεια του κράτους μέλους υποδοχής ή επικίνδυνος για την κοινωνία του κράτους μέλους υποδοχής.
- (19) Κατά την παροχή προσωρινής προστασίας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των ατόμων που απολαύουν προσωρινής προστασίας πληροί τις απαιτήσεις που ορίζονται στο κεκτημένο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την προστασία των δεδομένων, ιδίως στον κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽³⁾.

⁽³⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σ. 1).

- (20) Η παρούσα απόφαση θα πρέπει να παρέχει στην Ένωση τη δυνατότητα να συντονίζει και να παρακολουθεί στενά τις δυνατότητες υποδοχής στα κράτη μέλη, ώστε να αναλαμβάνει δράση και να παρέχει πρόσθετη στήριξη, ανάλογα με τις ανάγκες. Η οδηγία 2001/55/EK απαιτεί από τα κράτη μέλη, σε συνεργασία με την Επιτροπή, να συνεργάζονται και να ανταλλάσσουν πληροφορίες για να διευκολύνουν την εφαρμογή της προσωρινής προστασίας. Αυτό θα πρέπει να γίνεται μέσω μιας «Πλατφόρμας Αλληλεγγύης», στο πλαίσιο της οποίας τα κράτη μέλη θα ανταλλάσσουν πληροφορίες σχετικά με τις ικανότητες τους υποδοχής και τον αριθμό των ατόμων που απολαύουν προσωρινής προστασίας στο έδαφός τους. Μέχρι στιγμής, με βάση τις πληροφορίες που παρείχαν ορισμένα κράτη μέλη στο πλαίσιο του δικτύου της ΕΕ για την ετοιμότητα αντιμετώπισης και τη διαχείριση μεταναστευτικών κρίσεων, οι δυνατότητες υποδοχής, πέραν και επιπλέον του αριθμού των ατόμων που μπορούν να απορροφηθούν από την ουκρανική διασπορά που διαμένει στην Ένωση, υπερβαίνουν τις 310 000 θέσεις. Για τον σκοπό της εν λόγω ανταλλαγής πληροφοριών, η Επιτροπή θα πρέπει να αναλάβει συντονιστικό ρόλο. Περαιτέρω, τα τελευταία χρόνια έχουν δημιουργηθεί διάφορες πλατφόρμες με στόχο τη διασφάλιση της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών, από τις οποίες το δίκτυο της ΕΕ για την ετοιμότητα αντιμετώπισης και τη διαχείριση μεταναστευτικών κρίσεων (σύμφωνα με τη σύσταση (ΕΕ) 2020/1366 της Επιτροπής⁽⁴⁾) είναι το πλέον κατάλληλο για τη διοικητική συνεργασία που προβλέπεται στην οδηγία 2001/55/EK. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να συμβάλλουν σε μια ενωσιακή κοινή επίγνωση της κατάστασης διά της ανταλλαγής σχετικών πληροφοριών μέσω των ρυθμίσεων για την ολοκληρωμένη αντιμετώπιση πολιτικών κρίσεων (IPCR)⁽⁵⁾. Κατά περίπτωση, θα πρέπει να ζητείται η γνώμη της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης. Στο πλαίσιο αυτό, τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να συνεργάζονται στενά με τον Ύπατο Αρμοστή των ΗΕ για τους Πρόσφυγες.
- (21) Σύμφωνα με την οδηγία 2001/55/EK, η διάρκεια της προσωρινής προστασίας θα πρέπει να είναι για αρχική περίοδο ενός έτους. Πλην αν τερματιστεί σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) της εν λόγω οδηγίας, η περίοδος αυτή θα πρέπει να παρατείνεται αυτοδικαίως κατά περιόδους έξι μηνών, για ένα ακόμα έτος κατ' ανώτατο όριο. Η Επιτροπή θα παρακολουθεί και θα επανεξετάζει συνεχώς την κατάσταση. Ανά πάσα στιγμή, μπορεί να προτείνει στο Συμβούλιο να τερματίσει την προσωρινή προστασία, με βάση τη διαπίστωση ότι η κατάσταση στην Ουκρανία επιτρέπει τον ασφαλή και μόνιμο επαναπαρισμό των ατόμων στα οποία χορηγήθηκε προσωρινή προστασία, ή να προτείνει στο Συμβούλιο να παρατείνει την προσωρινή προστασία για έως ένα έτος.
- (22) Για τους σκοπούς του άρθρου 24 της οδηγίας 2001/55/EK, η αναφορά στο Ευρωπαϊκό Ταμείο για τους πρόσφυγες, που συστάθηκε με την απόφαση 2000/596/EK του Συμβουλίου⁽⁶⁾, θα πρέπει να νοείται ως αναφορά στο Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, που συστάθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1147 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽⁷⁾. Όλες οι προσπάθειες των κρατών μελών να συμμορφωθούν με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την παρούσα απόφαση θα υποστηριχθούν οικονομικά από τα ταμεία της Ένωσης. Οι μηχανισμοί έκτακτης ανάγκης και ευελιξίας στο πλαίσιο του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2021-2027 μπορούν επίσης να κινητοποιήσουν κονδύλια για την αντιμετώπιση ειδικών αναγκών έκτακτης ανάγκης εντός των κρατών μελών. Επιπλέον, έχει ενεργοποιηθεί⁽⁸⁾ ο μηχανισμός πολιτικής προστασίας της Ένωσης⁽⁹⁾. Μέσω του εν λόγω μηχανισμού, τα κράτη μέλη μπορούν να ζητούν ειδη κρίσιμης σημασίας για την κάλυψη των αναγκών των εκτοπισθέντων από την Ουκρανία που βρίσκονται στο έδαφός τους και να λαμβάνουν συγχρηματοδότηση για την παροχή της εν λόγω βοήθειας.
- (23) Από την έκδοση της οδηγίας 2001/55/EK μέχρι σήμερα, έχουν ιδρυθεί διάφοροι οργανισμοί της Ένωσης ή έχει ενισχυθεί η εντολή όσων είχαν συσταθεί παλαιότερα. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή θα πρέπει να συνεργάζεται με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (Frontex), τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο και τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου (Europol), με σκοπό τη συνεχή παρακολούθηση και επανεξέταση της κατάστασης. Επιπλέον, ο Frontex, ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (EUA) και η Europol θα πρέπει να παρέχουν επιχειρησιακή στήριξη στα κράτη μέλη που έχουν ζητήσει συνδρομή για να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν την κατάσταση, μεταξύ άλλων και για τους σκοπούς της εφαρμογής της παρούσας απόφασης.
- (24) Η παρούσα απόφαση σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- (25) Η Ιρλανδία δεσμεύεται από την οδηγία 2001/55/EK και, ως εκ τούτου, συμμετέχει στην έκδοση της παρούσας απόφασης.

⁽⁴⁾ Σύσταση (ΕΕ) 2020/1366 της Επιτροπής, της 23ης Σεπτεμβρίου 2020, σχετικά με έναν ενωσιακό μηχανισμό για την ετοιμότητα αντιμετώπισης και τη διαχείριση μεταναστευτικών κρίσεων (ΕΕ L 317 της 1.10.2020, σ. 26).

⁽⁵⁾ Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2018/1993 του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, ως προς τις ρυθμίσεις για την ολοκληρωμένη αντιμετώπιση πολιτικών κρίσεων της ΕΕ (ΕΕ L 320 της 17.12.2018, σ. 28).

⁽⁶⁾ Απόφαση του Συμβουλίου 2000/596/EK, της 28ης Σεπτεμβρίου 2000, για τη δημιουργία Ευρωπαϊκού Ταμείου για τους Πρόσφυγες (ΕΕ L 252 της 6.10.2000, σ. 12).

⁽⁷⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1147 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 2021, για τη θέσπιση του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (ΕΕ L 251 της 15.7.2021, σ. 1).

⁽⁸⁾ Στις 28 Φεβρουαρίου 2022 από τη Σλοβακία.

⁽⁹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/836 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2021, για την τροποποίηση της απόφασης αριθ. 1313/2013/ΕΕ περί μηχανισμού πολιτικής προστασίας της Ένωσης (ΕΕ L 185 της 26.5.2021, σ. 1).

- (26) Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου αριθ. 22 σχετικά με τη θέση της Δανίας, το οποίο προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Δανία δεν συμμετέχει στην έκδοση της παρούσας απόφασης και δεν δεσμεύεται από αυτήν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή της.
- (27) Λόγω του επείγοντος χαρακτήρα της κατάστασης, η παρούσα απόφαση θα πρέπει να αρχίσει να ισχύει την ημέρα της δημοσίευσής της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*,

ΕΞΕΛΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Αντικείμενο

Με την παρούσα διαπιστώνεται η ύπαρξη μαζικής εισροής στην Ένωση εκτοπισθέντων οι οποίοι υποχρεώθηκαν να εγκαταλείψουν την Ουκρανία λόγω ένοπλων συγκρούσεων.

Άρθρο 2

Άτομα στα οποία παρέχεται η προσωρινή προστασία

1. Η παρούσα απόφαση εφαρμόζεται στις ακόλουθες κατηγορίες ατόμων που εκτοπίστηκαν από την Ουκρανία από ή μετά τις 24 Φεβρουαρίου 2022, ως αποτέλεσμα της στρατιωτικής εισβολής των ρωσικών ενόπλων δυνάμεων που ξεκίνησε κατά την εν λόγω ημερομηνία:
 - α) Ουκρανοί υπήκοοι που διέμεναν στην Ουκρανία πριν από τις 24 Φεβρουαρίου 2022·
 - β) ανθαγενείς και υπήκοοι τρίτων χωρών εκτός της Ουκρανίας, οι οποίοι επωφελούνταν διεθνούς προστασίας ή ισοδύναμης εθνικής προστασίας στην Ουκρανία πριν από τις 24 Φεβρουαρίου 2022· και
 - γ) μέλη της οικογένειας των προσώπων που αναφέρονται στα στοιχεία α) και β).
2. Τα κράτη μέλη εφαρμόζουν είτε την παρούσα απόφαση είτε παρέχουν επαρκή προστασία βάσει του εθνικού τους δικαίου, όσον αφορά τους ανθαγενείς και τους υπηκόους τρίτων χωρών εκτός της Ουκρανίας, οι οποίοι μπορούν να αποδείξουν ότι διέμεναν νόμιμα στην Ουκρανία πριν από τις 24 Φεβρουαρίου 2022 βάσει έγκυρης μόνιμης άδειας διαμονής που εκδίδεται σύμφωνα με το ουκρανικό δίκαιο, και οι οποίοι δεν είναι σε θέση να επιστρέψουν υπό ασφαλείς και μόνιμες συνθήκες στη χώρα ή την περιοχή καταγωγής τους.
3. Σύμφωνα με το άρθρο 7 της οδηγίας 2001/55/ΕΚ, τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να εφαρμόζουν την παρούσα απόφαση σε άλλα πρόσωπα, συμπεριλαμβανομένων των ανθαγενών και των υπηκόων τρίτων χωρών εκτός της Ουκρανίας, που διέμεναν νόμιμα στην Ουκρανία και δεν είναι σε θέση να επιστρέψουν υπό ασφαλείς και μόνιμες συνθήκες στη χώρα ή την περιοχή καταγωγής τους.
4. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1 στοιχείο γ), τα ακόλουθα άτομα θεωρούνται τμήμα της οικογένειας, εφόσον η οικογένεια βρισκόταν ήδη και διέμενε στην Ουκρανία πριν από τις 24 Φεβρουαρίου 2022:
 - α) ο/η σύζυγος ατόμου που εμπίπτει στην παράγραφο 1 στοιχείο α) ή β) ή το άτομο με το οποίο συμβιώνει σε ελεύθερη ένωση στα πλαίσια σταθερής σχέσης, εάν η νομοθεσία ή η πρακτική του οικείου κράτους μέλους αντιμετωπίζει τα ζευγάρια τα οποία συμβιώνουν σε ελεύθερη ένωση κατ' ανάλογο τρόπο με τα έγγαμα ζευγάρια δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας του περί αλλοδαπών·
 - β) τα ανήλικα άγαμα τέκνα ατόμου που εμπίπτει στην παράγραφο 1 στοιχείο α) ή β) ή του/της συζύγου του/της, χωρίς διάκριση ως προς τα γεννηθέντα από ή χωρίς γάμο ή τα εξ υιοθεσίας·
 - γ) άλλοι στενοί συγγενείς που ζούσαν μαζί ως τμήμα της οικογενειακής μονάδας κατά τη χρονική στιγμή των συνθηκών της μαζικής εισροής εκτοπισθέντων και που συντηρούνταν κατά τη στιγμή αυτή πλήρως ή κυρίως από άτομο που εμπίπτει στην παράγραφο 1 στοιχείο α) ή β).

Άρθρο 3

Συνεργασία και παρακολούθηση

1. Για τους σκοπούς του άρθρου 27 της οδηγίας 2001/55/EK, τα κράτη μέλη χρησιμοποιούν το δίκτυο της ΕΕ για την ετοιμότητα αντιμετώπισης και τη διαχείριση μεταναστευτικών κρίσεων σύμφωνα με τη σύσταση (ΕΕ) 2020/1366. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να συμβάλλουν σε μια ενωσιακή κοινή επίγνωση της κατάστασης διά της ανταλλαγής σχετικών πληροφοριών μέσω των ρυθμίσεων της ολοκληρωμένης αντιμετώπισης πολιτικών κρίσεων (IPCR).

2. Η Επιτροπή συντονίζει τη συνεργασία και την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών, ιδίως όσον αφορά την παρακολούθηση των δυνατοτήτων υποδοχής σε κάθε κράτος μέλος και τον εντοπισμό τυχόν αναγκών πρόσθετης στήριξης.

Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (Frontex), τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (EUAA) και τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου (Ευρωπόλ), παρακολουθεί και επανεξετάζει συνεχώς την κατάσταση, χρησιμοποιώντας το δίκτυο της ΕΕ για την ετοιμότητα αντιμετώπισης και τη διαχείριση μεταναστευτικών κρίσεων.

Επιπλέον, ο Frontex, ο EUAA και η Ευρωπόλ παρέχουν επιχειρησιακή στήριξη στα κράτη μέλη που ζητούν τη συνδρομή τους για να αντιμετωπίσουν την κατάσταση, μεταξύ άλλων και για τους σκοπούς της εφαρμογής της παρούσας απόφασης.

Άρθρο 4

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα απόφαση αρχίζει να ισχύει την ημέρα της δημοσίευσής της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Βρυξέλλες, 4 Μαρτίου 2022.

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
J. BORRELL FONTELLES
